

'Kunstenarschap is verworden tot theater waarin het ego primeert'

INTERVIEW FRANCO VOLDERS Tot 21 januari 2022 vindt in cc Maasmechelen de overzichtsexpo 'Regions of Influence' van Francq Volders plaats. Zijn werk beweegt zich op het snijvlak van schilderkunst, taal en fotografie.

'Toen Francq in 1989 in Zuidwest-Amerika oog in oog stond met het adembemende panorama van de Grand Canyon, drong het pas goed tot hem door dat die landschappelijke schoonheid door geen mensenhand was aangeraakt', zet kunstpsycholoog Johannes Késenne tijdens de vernissage van Regions of Influence.

'Zo'n immense kloof kon alleen maar ontstaan door krachten die niet onmiddellijk te verklaren zijn. Door die ervaring evolueerde ik naar het schilderen van landschappen met een minimale tussenkomst van mezelf', verduidelijkt de 74-jarige kunstenaar. Dat blijkt in een van de drie exposalen, waar schilderijen hangen die tot stand kwamen door het ineenvloeien van diverse kleuren.

'Mijn eigen inbreng bleef beperkt tot het kantelen van het doek. Door de zwaartekracht traceerden de vloeibare substanties hun eigen weg, zoals melk zijn weg zoekt in koffie. Kijk naar de grillige, organische vormen: met een penseel kun je die onmogelijk schilderen. Voor deze werkwijze baseerde ik me op wetenschappelijke studies over vloeistoffen in beweging. De bekende Britse celbioloog Rupert Sheldrake heeft me geleerd dat alle levensvormen een kwestie zijn van fysieke wetten en chemische processen.'

In een andere zaal worden metallic paintings geëxposeerd. Vertrekkend van een foto, schilderde hij op een metaalachtige ondergrond. Die foto legde hij vooraf zo vaak onder de kopieermachine, dat alleen een grafisch skelet overbleef. Van de Dom van Keulen, bijvoorbeeld.

'Het zijn schilderijen die zichzelf schilderen. Ik ben op het punt gekomen dat ikzelf niet meer belangrijk ben. Ik laat natuurlijke processen op hun beloop omdat ik de werkelijkheid niet wil verstoren in mijn werk. Volders, ga eens uit de weg. Hoe vaak heb ik dat niet tegen mezelf gezegd?'

Francq Volders: 'Tot de jaren zestig waren schilders doorgaans zonderlinge figuren.' © rs

'Ik laat natuurlijke processen op hun beloop omdat ik de werkelijkheid niet wil verstoren in mijn werk'

Hoe bent u tot dat inzicht gekomen?
'Tot de jaren zestig waren schilders doorgaans zonderlinge figuren, of werden ze als dusdanig gepercipieerd. Denk aan Vincent van Gogh, Picasso, Dali en Mark Rothko. Maar dan kwam de generatie van Andy Warhol. Kunstenaars gingen de ludieke, mediageile toer op. Het kunstenaarschap verwerd tot een theater waarin het ego primeert op het werk. Het was vooral Jack Goldstein die me dat liet inzien.'

Jack Goldstein, in de jaren tachtig een van de belangrijkste kunstenaars van New York.

'Precies. Ik ontmoette hem voor het eerst in 1986. Eerder dat jaar was hij gastdocent tijdens een zomercursus aan het PHIKO, de school waar ik schilderkunst studeerde en later les gaf. Ik zag ook werk van hem op Documenta in Kassel. Ik werd omvergeblazen en ging hem opzoeken in New York,

Ik gebruikte die audio bij de ingangsproeven voor schilderkunst aan Hogeschool PXL om te toetsen hoe groot het beeldende voorstellingsvermogen van mijn studenten was.'

U vindt dat de kunstenaar zichzelf bijna overbodig moet maken, maar is dat geen contradictie in terminis?
'Dat is waar. Hij kan zichzelf niet voor honderd procent uitschakelen omdat hij gevangen zit in de materie. Zonder zijn handen en schildermateriaal zal het hem niet lukken om iets te creëren. En ja, de kunstenaar is altijd schatplichtig aan de werkelijkheid, hoe aberrant die ook kan zijn. Dat is confronterend. "Die Waarheit ist hässlich", zei Nietsche (*'De waarheit is lelijk, red.*). Gelukkig hebben we de kunst om daar niet aan ten onder te gaan. En religie. Mijn goede vriend Laurent Bastiaens gaf me jaren geleden het boek *De hart van Sint-Franciscus* van Felix Timmermans. In 1972 reisde ik naar Italië om mijn kennis van de kunstgeschiedenis op te frissen en Assisi te bezoeken, de plaats waar een basieliek aan Franciscus gewijd is. Ik stelde daar vast hoe tastbaar een religieuze overtuiging kan zijn.'

De expo 'Regions of influence' focust vooral op vroeger werk. Vanwaar die keuze?
'Omdat de curatoren Marc Milissen en Herman Maes me dat vroegen (*lacht*). Ik trok me samen met mijn vrouw - ik heb ontzettend veel aan haar te danken - geruime tijd terug in Spanje omdat ik op zoek was naar de essentie van het leven. Ik was teleurgesteld in de kunstwereld, waarin de adoratie van de sterren groteske vormen heeft aangenomen. Mijn mening daarover is nog niet veranderd, maar ik ben wel blij dat ik op het voorstel van Marc en Herman ben ingegaan. Ik werd nog nooit op zo'n fijne manier verwelkomd en begeleid.'

Rudi Smeets

2nd Avenue. Toen ik hem ontmoette en me voorstelde, zei hij meteen dat hij in België geëxposeerd had. Het klikte tussen ons, we werden zelfs kunstbroeders. Jammer genoeg overleed hij in 2003. Hij was een bescheiden man en meed de publiciteit, maar ik heb weinig mensen gekend met zoveel talent. Hij maakte zelfs audioplaten om beelden op te roepen. Een bos dat in brand staat, cowboys die een kudde paarlen door een rivier jagen, een propeller-vliegtuig dat landt, iemand die verdrinkt ...